N°. 255. 1851.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

…e prijs dezer Courant, franco per post, is … in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en … cents voor afzonderlijke nommers.

DINGSDAG 28 OCTOBER.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

NEDERLANDEN.

…Koninklijk besluit van den 26sten October jl. n°. 4, is aan mr. *C. L.* …*nga* op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burgemeester der …eente Ermelo, en als zoodanig benoemd *H. H. Vitringa*.

…ij besluit van den 27sten October 1851, n°. 12, heeft Zijne Majesteit …gevonden:

… te benoemen tot burgemeester der gemeente Bosch-kapelle …*Verstraten*;

… aan *J. Bijlaard*, door den gemeenteraad van Naters c. a. benoemd secretaris en ontvanger, op het daartoe door dien raad gedaan …oek, ontheffing te verleenen van de verpligting tot inwoning binnen … gemeente.

VERSLAG, opgemaakt ingevolge Koninklijk besluit van 26 Augustus jl., no. 1, van de reis van 14 werklieden en bazen, naar de tentoonstelling te Londen, door de beide ondergeteekende geleiders dier werklieden.

…ij hebben de eer, ter voldoening van den last, ons opgedragen, … na onze terugkomst in Nederland, een gezamenlijk verslag op te …en van onze reis naar Engeland, het volgende te berigten:

…oor ons vertrek van hier, hadden reeds onderscheiden personen …ocht, zich voor eigen rekening aan ons gezelschap te mogen aan…ten. Bij onze inscheping op den *Batavier* werd ons nog hetzelfde …zoek door anderen gedaan; zoodat, bij onze aankomst te Londen … den 10den September, ons gezelschap uit 34 personen bestond, …elijk uit:

… A. Teulings, rijtuig- en zadelmaker te 's Hertogenbosch;
… Peek, koperslager en brandspuitmaker, te Middelburg;
… Deutgen, instrument- en uurwerkmaker te Groningen;
… Micheels, werktuigkundige in de papierfabriek van de heeren …est Weustenraad en C°. te Maastricht;
… D. Nierman, timmerman te Enschedé;
… H. Nozhold, wever te Enschedé;
… Koert, landbouwer te Wilhelmina-dorp;
… van Wetteren, smid en werktuigmaker te Haarlem;
… B. Faes, meester in de katoenfabriek van de firma de Heijder …Comp. te Leyden;
… de Jong, werkzaam in de fabriek van den heer Leembrugge te …en;
… F. Broers, goud- en zilverwerker in de fabriek van den heer van …pen te Utrecht;
… Bosse, directeur in de fabriek van den heer Previnaire te Haarlem;
… P. Kruiter, werktuigkundige te Bellingwolde;
… Bol, werkzaam in de fabriek van de Nederlandsche stoomboot-…schappij.

…eze allen waren aangewezen door den Minister van Binnenlandsche …en.

…erder hadden zich bij ons de volgende personen aangesloten:

… van Beeck Vollenhoven, koopman te Amsterdam;
… Cremer, landeigenaar te Driel;
… C. van der Hoeff, landbouwer te Oegstgeest;
… Jansen, lector in de natuurkunde te Middelburg;
… van Kerckhoff, hoogleeraar te Groningen;
…as Geesteranus, civiel ingenieur te Amsterdam;
…rtini van Geffen, landeigenaar te 's Hertogenbosch;
…inesz, student te Amsterdam;
… Nieuwerkerk, fabrikant te 's Hage;
… Nieuwerkerk, idem;
… Pauwels, idem;
… Pauwels, idem;
… Rauws, landbouwer bij den Briel;
… Reinders, instrumentmaker van de landbouwschool te Groningen;
…n Son, fabrikant te Dordrecht;
… F. Storm van 's Gravesande, landeigenaar te Vorden;
… Tak, landbouwer te Middelburg;
… Verweij, molenmaker te Lienden.

…ater is dit getal nog vermeerderd door de heeren:

… W. G. van Riemsdijk, betaalmeester te Maastricht;
… van Heukelom, fabrikant te Poederoijen.

…an deze heeren hebben sommige Londen vroeger dan wij verlaten; … heeft de rijtuigmaker Teulings ons verzocht den 22sten September …n Nederland te mogen terugkeeren, daar hij in en buiten de ten…onstelling, al hetgeen tot zijn vak betrekking had, in oogenschouw … genomen. Wij hebben vermeend aan dit verzoek te kunnen voldoen.

…ij onze aankomst te Londen werden wij afgewacht door den Neder…dschen consul-generaal den heer May, die voor de huisvesting der …rklieden had zorg gedragen en ons ook gedurende ons verder verblijf … Londen de diensten bewezen heeft, die wij meenden van hem te …en verzoeken.

…oor de tusschenkomst van den Nederlandschen agent bij de ten…onstelling, den heer Goossens, wiens voorkomende dienstvaar…digheid ten onzen opzigte, ook bij andere gelegenheden, wij niet ge…noeg kunnen roemen, zijn wij in staat gesteld, de tentoonstelling alle …dagen vroegtijdig te bezoeken voordat het groote publiek werd toegela…ten. Ongelukkig werden die voorwerpen, welke men 's nachts overdekt …hield, en hun getal was nog al aanzienlijk, eerst tusschen 9 en 10 ure ontbloot. Ook de in werking zijnde werktuigen werden niet eerder in beweging gebragt. In die vroegere uren moest men zich bij bepaalde klassen van voorwerpen bepalen.

Wij hebben gemeend aan de ons opgelegde taak niet beter te kunnen voldoen, dan door haar te verdeelen; daarom heeft de tweede onzer op zich genomen al hetgeen met den landbouw in betrekking stond; de andere heeft, voor zooverre zulks mogelijk was, zich met het overige belast.

De eerste ondergeteekende heeft gedurende zijn verblijf te Londen de tentoonstelling dertien malen bezocht. Hij is begonnen met elk der werklieden aan te wijzen in welke plaatsen van het gebouw aanwezig waren de zaken, die betrekking hadden op het vak, dat door hen beoefend werd. Later heeft hij met hen al die voorwerpen nader in oogenschouw genomen, gesproken over hetgeen van elk hunner nieuw was, en de voor- en nadeelen er van overwogen. Hij is ook herhaaldelijk met hen gaan zien werktuigen, die wel niet tot hun vak betrekking hadden, maar die zich onderscheidden door de aanwending van bijzondere mechanische kunstgrepen, waarvan de kennis elk die zich met nijverheid bezig houdt te pas kan komen. Hij heeft verder hunne aandacht gevestigd op de werktuigen die merkwaardig waren als oplossingen van moeijelijke mechanische vraagstukken. Op sommige, zoo als de druk-machine voor de *Illustrated London News*, de werktuigen voor het maken van brieven-omslagen, werden zij van zelf opmerkzaam gemaakt door den toevloed van aanschouwers, die ze altijd omringden, maar andere zouden zij misschien zonder ze op te merken zijn voorbijgegaan. Daartoe behooren onder andere de balans van den baron Séquier, voor het wegen en van elkander scheiden van muntspecien, welligt het vernuftigst uitgedacht werktuig van de geheele tentoonstelling; ook het werktuig van den heer Vachon, om tarwekorrels van bijgemengd onkruid-zaad te bevrijden. Al beantwoordt het volgens het gevoelen van velen niet volkomen aan het voorgestelde doel, zelfs na de verbeteringen die de uitvinder er sedert 1849 aan heeft aangebragt, toen het op de tentoonstelling te Parijs de opmerkzaamheid van deskundigen zeer tot zich trok, toch behoort het om de vernuftige oplossing van het vraagstuk, onder de merkwaardigste werktuigen der tentoonstelling te worden gerangschikt.

Wanneer werktuigen, die overigens bekend waren, in den laatsten tijd eene grootere rol waren gaan vervullen, of tot andere einden dan vroeger begonnen gebezigd te worden, heeft men gemeend zulks niet onopgemerkt te moeten laten. Zoo werd er gewezen op die middenpuntsvliedende wasch- en droogmachines, die in Engeland schier overal, tot in de waschhuizen voor de mindere standen, zijn doorgedrongen; op de twee hydraulische persen op de tentoonstelling in elkanders nabijheid geplaatst, waarschijnlijk omdat zij beide eene groote, ofschoon verschillende rol gespeeld hadden bij de daarstelling van de twee meest trotsche gewrochten van het Engelsche genie: de Britannia-brug en het paleis zelf der tentoonstelling. De eerste pers had gediend om de reusachtige kokers, meer dan 1000 Engelsche tonnen wegende, 100 voet hoog op te halen; de andere om de zekerheid te geven, dat elk stuk ijzer, dat in de tentoonstelling iets te dragen had, daartoe meer dan de noodige sterkte bezat, en men dus niets te vreezen had van al die ongelukken, welke door de tegenstanders der tentoonstelling werden voorspeld.

Er is natuurlijk gebruik gemaakt van de tentoonstelling om zaken, die buiten 's lands algemeen beginnen gebruikt te worden, doch bij ons minder of in het geheel niet bekend zijn, van hare voor Nederland belangrijke zijde te doen kennen. Hiertoe behooren onder anderen de holle gebakken steenen, die, om van andere voordeelen niet te spreken, het metselwerk veel ligter maken, iets dat niet genoeg te waarderen is in een land, zoo als het onze, waar de daarstelling van genoegzaam sterke funderingen voor groote gebouwen zulke aanzienlijke sommen vereischt. In de tentoonstelling waren verscheidene werktuigen ter vervaardiging van die steenen voorhanden; waaronder dat van de heeren Borie, en een ander van den heer Clayton, de opmerkzaamheid van deskundigen bijzonder tot zich trokken.

De tweede ondergeteekende heeft de tentoonstelling acht malen bezocht: het gedeelte dat hoofdzakelijk door hem onder de aandacht gebragt is van degenen, die zich meer bepaaldelijk met landbouw onledig hielden, bestond uit het navolgende:

a. de negende klasse der Engelsche werktuigen en gereedschappen van land- en tuinbouw, welke ongeveer 1/25 der oppervlakte van de beneden-verdieping in het gebouw besloeg; *b.* de meststoffen uit de eerste klasse, waaronder de zoogenaamde coprolithen der voorwereld; *c.* uit de derde klasse de vlasbereidingen en de groote verzameling van planten, in alle hare deelen ten toon gesteld, die bij den Engelschen landbouw in gebruik zijn; en *d.* de werktuigen voor den landbouw uit Frankrijk, de Vereenigde Staten, Oostenrijk, het Tolverbond, Nederland, Belgie en Canada.

Het pogen van den tweeden ondergeteekende is vooral geweest, om de opmerkzaamheid te vestigen op die werktuigen en voorwerpen, welke van dadelijke toepassing zijn op den landbouw, zoo als die thans in Nederland bestaat; maar tevens heeft hij ook aanhoudend op die werktuigen gewezen, welke hier te lande ingang zullen vinden, zoodra zich de ontwikkeling van den landbouw, waarvan men allerwege de beginselen ziet ontstaan, verder gaat uitbreiden. De thans in Engeland zoo zeer verbeterde dorschwerktuigen, die onze hoogst gebrekkige dorschrollen en de werktuigen van Rijnberk voorzeker zullen verdringen, behooren daaronder, alsmede de Engelsche en Noord-Amerikaansche ploegen, waaraan zeer vele gewigtige verbeteringen te ontleenen zijn, zonder dat men daarom nog den algemeenen vorm der hier gebruikelijke werktuigen behoeft te

veranderen ; ook de meer eenvoudige werktuigen voor de rijenteelt, waarmede men de wijze van de veldvruchten te behandelen bij onze landbouwers ingang moet doen vinden, alvorens hen reeds terstond af te schrikken door de hooge kosten, welke de grootere meer volmaakte werktuigen vereischen, en eindelijk de voortreffelijke gereedschappen voor land- en tuinbouw, als : schoppen, bijlen, enz., waarvan men zich in Engeland en Noord-Amerika bedient; want deze zijn over het algemeen te verkiezen boven hetgeen daarvan op het vasteland van Europa in gebruik is : veêrkrachtigheid en sterkte gaat hier steeds gepaard met de meest mogelijke ligtheid, zoodat de werkman de minst mogelijke kracht verspilt in het hanteren van het gereedschap zelf.

Er was hier natuurlijk geen denken aan, om deze werktuigen zoodanig te bestuderen dat men ze later te huis gekomen zoude kunnen namaken, althans wat de eenigzins zamengestelde aangaat. De tijd was daartoe te kort en buitendien werd teekenen en afmeten niet dan hoogst ongaarne aan buitenlanders veroorloofd, en te regt, want tegen het namaken van nieuwe uitvindingen zijn de Engelschen altijd in hun eigen land gewaarborgd door de octrooijen. Het aanwenden van pogingen om de voorwerpen zoo op te nemen, dat zij na te maken waren, meende de tweede ondergeteekende dan ook ten sterkste te moeten afraden, zoodra het geene kleinigheden waren, die men met weinig woorden beschrijven, en alzoo in het geheugen bewaren kon. Het namaken daarenboven van eenigzins zamengestelde werktuigen zonder het voorwerp zelf voor oogen te hebben, leidt bijna altijd tot zamenstellingen vol kleine gebreken, die, alvorens zij bruikbaar zijn, veel meer kosten te weeg brengen dan wanneer men regtstreeks een werktuig van den oorspronkelijken maker ontbiedt. En dat ontbieden uit Engeland moge kostbaar zijn, het heeft thans niet de minste zwarigheid.

De tweede ondergeteekende heeft dus alleen gepoogd de landbouwwerktuigen te doen kennen en de hoofdbeginselen aan te toonen waarop zij berusten, ten einde men weten zoude, wat er te dien aanzien bestaat, ook met het doel om het zoeken tegen te gaan naar nieuwe werktuigen en naar verbeteringen welke elders reeds voorlang zijn uitgevonden en toegepast.

Wij hebben gemeend het verblijf in Londen nog op eene andere wijze dan door het bezigtigen van de tentoonstelling dienstbaar te kunnen maken ter bereiking van het doel, hetwelk de Regering voor oogen heeft gehad bij het zenden naar Engeland van de aan onze leiding toevertrouwde werklieden; namelijk hen in de gelegenheid te stellen » van eenen » indruk te verkrijgen dien zij, in Nederland teruggekeerd, tot verbete» ring en ontwikkeling van hun bedrijf zullen trachten te doen strekken". Daarom heeft de eerst ondergeteekende met hen sommige inrigtingen bezocht die van eenige eigenaardigheden der Engelsche industrie de sterkste kenteekenen dragen, en hen gebragt, behalve in de brouwerij van Barclay en Perkins, in de werkplaatsen van Maudslay Zonen en Field, alsmede in een der waterwerken en gaz-fabrieken die op den grootsten voet zijn ingerigt. Het bezigtigen van nog meerdere inrigtingen van dien aard ware wenschelijk geweest : men is er door gebrek aan tijd in verhinderd.

Het in aanbouw zijnde parlementshuis, dat ook uit een technisch oogpunt zoo belangrijk kan heeten, heeft men in alle bijzonderheden in oogenschouw genomen.

Wij hebben mede bezocht de *polytechnic institution*, merkwaardig vooral door de wijze waarop men de nieuwere wetenschappelijke ontdekkingen onder het bereik van het groote publiek tracht te brengen.

Dat zij, die in Londen werkplaatsen vonden, waarin hun eigen bedrijf werd uitgeoefend, daarvan getracht hebben partij te trekken, spreekt van zelf. Een hunner, de zilversmid Broers, heeft, om de fabrieken van gouden en zilveren voorwerpen naauwkeuriger te kunnen nagaan, zijn verblijf in Londen voor eigene rekening nog langer doen voortduren, en is na ons in Nederland teruggekeerd.

Het bezoeken dier werkplaatsen ging ongelukkig niet altijd even gemakkelijk; zoo heeft de rijtuigmaker Teulings geen toegang kunnen verkrijgen tot de machinale wielen-fabriek van O. H. Smith (Pimlico wheelworks); hetgeen zeer te betreuren is, dewijl de producten dier fabriek onder de meest merkwaardige zaken van de tentoonstelling moeten gerangschikt worden.

Aan den tweeden ondergeteekende heeft het bezoeken van de groote weekmarkt van Smithfield ruimschoots gelegenheid gegeven om aan degenen die hem vergezelden de voortreffelijkheid van het Engelsche vee aan te toonen en de hoogte welke men in Groot-Brittannie bereikt heeft in de kunst van veeveredelen. Tot dat zelfde doel heeft een bezoek gestrekt op de groote vetmesterij van den heer Tricker, en een ander in de melkerij van den heer Brigs.

Om het uitnemende aan te wijzen wat Engeland bezit onder zijne rijtuigpaarden en de paarden voor het vervoeren van zware vrachten, heeft de tweede ondergeteekende eenige leden van ons gezelschap geleid naar de koninklijke stallen en naar de bierbrouwerij van de heeren Barclay en Perkins met hare 160 reusachtige sleperspaarden. Bij deze bezoeken is hij vergezeld geweest van den makelaar in vee te Londen, M. Pool, wiens belangelooze ijver om hem met raad en daad bij te staan en alles te leeren kennen, niet genoeg geroemd kan worden. Dat men te Londen, in het geringe tijdsverloop, hetwelk ter onzer beschikking stond, ten aanzien der veehouderij meer heeft geleerd, dan waartoe anders veel meer tijd zoude gevorderd zijn, zijn wij, in de eerste plaats, aan zijne dienstvaardigheid verschuldigd.

Mogt men ons vragen of elk der werklieden en bazen van zijn verblijf in Londen evenveel regtstreeksch nut getrokken heeft — en door regtstreeksch nut verstaan wij de kennis voor zijn bedrijf, van nieuwe werktuigen of nieuwe methoden — dan zouden wij op die vraag een ontkennend antwoord moeten geven. Het was niet te verwachten dat men in het uitkiezen der personen altijd even gelukkig zoude zijn geweest, dat elk der werklieden evenveel vatbaarheid van geest, evenveel kennis van zijn vak zoude medebrengen, en dus van hetgeen hij zag en hoorde evenveel partij zoude kunnen trekken. Daarenboven, alle takken van nijverheid waren op de tentoonstelling niet even volledig vertegenwoordigd. Zoo moet volgens het gevoelen van den eersten ondergeteekende, wat physische instrumenten betreft, wanneer men twee of drie zaken afzondert, waaronder de magneten door den heer Logeman volgens de methode van den heer Elias vervaardigd, eene eerste plaats bekleeden, de Londensche tentoonstelling achterstaan bij die van Parijs in 1849. Voor katoendrukkerij-machines bepaalde zich alles tot twee of drie werktuigen in de Engelsche afdeeling. Daarvan stelde wel is waar een eene nieuwe uitvinding daar; het moest dienen om het katoen in eens aan de twee kanten te drukken, en bezat persrollen met gutta percha omkleed, maar ongelukkig werd het door deskundigen sterk afgekeurd. In den catalogus was wel opgenomen eene veelkleurige drukmachine van W. en C. Matter; ze was ook inderdaad door die heeren, op verzoek van eenige drukkers van Manchester vervaardigd en voor de tentoonstelling in gereedheid gebragt, doch de bestellers niet de noodige gelden bijeen hebbende kunnen breugen om ze gedurende den duur der tentoonstelling in werking te houden, zoo hadden de vervaardigers niet gewild dat het werktuig als een dood ligchaam zoude ten toon gesteld worden, en hadden het daarom geheel achterwege gehouden.

Ook was het velen tentoonstellers minder te doen om belanghebbenden met de natuur en inwendige inrigting hunner werktuigen bekend te maken, dan om bij hen de begeerte te doen ontstaan van in het bezit dier werktuigen te geraken. Zoo was er door den heer G. E. Donisthorpe te Leeds eene zoogenaamde dubbele wolkam-machine ten toon gesteld, die hoogst merkwaardig was, en waaraan toch vele toeschouwers geen genoegzaam regt hebben doen wedervaren. Zij was wel is waar in werking, doch een belangrijk gedeelte er van is gedurende de geheele tentoonstelling zorgvuldig bedekt gebleven. Ondertusschen zal dit werktuig op al hetgeen tot de wol-industrie betrekking heeft stellig in het vervolg een zeer grooten invloed uitoefenen.

Nog om eene andere reden kon iedereen van de Londensche tentoonstelling niet evenveel regtstreeksch nut trekken. Zij bestaat daarin, dat wanneer de hoogte, waarop men eenig vak van nijverheid in Nederland heeft opgevoerd, vergeleken wordt met de hoogte waarop hetzelfde vak buiten 's lands is gestegen, men voor de verschillende vakken zeer uiteenloopende uitkomsten verkrijgt, en het duidelijk is, dat de werkman die tot een vak behoort, voor 't welk die vergelijking de nadeeligste uitkomst oplevert, op de tentoonstelling het meest moest kunnen leeren. Van daar dat degenen die tot den landbouw behooren of zich met de vervaardiging van landbouwkundige werktuigen bezig houden van hunne reis het meest voldaan zijn. Echter is er niemand onder de overigen die niet in zijn vak is vooruitgegaan, die niet iets nieuws heeft geleerd, en der Regering dankbaar is daartoe door haar in de gelegenheid te zijn gesteld.

Somtijds hoorde de eerst ondergeteekende : » dit werktuig bezitten wij ook" zelfs enkele malen » daarvoor hebben wij t'huis betere toestellen". Zulke uitdrukkingen klinken vreemd wanneer men een onbepaald geloof hecht aan al hetgeen men soms hoort beweren omtrent onze achterlijkheid in *alle* takken van nijverheid. Het is er gelukkig verre van daan dat dit beweren als geheel juist moet beschouwd worden. Integendeel, in de laatste jaren is onze nijverheid stellig vooruitgegaan, ja in sommige deelen hebben wij de Engelsche producten geheel van onze markt verdrongen, en welligt zoude men, indien de fabricatie op een grooteren voet werd gebragt, de concurentie op Engelschen bodem kunnen voortzetten. Ondertusschen kunnen wij niet ontkennen dat, in *het algemeen*, de Engelschen ons vooruit zijn, en het misschien lang zal duren voor wij hen hebben ingehaald. Het moge met regt voor een gedeelte worden toegeschreven aan hunne grootere kapitalen, aan de lagere renten voor welke de fabrikanten ze kunnen krijgen, aan de uitgebreidheid hunner inrigtingen, waardoor de administratie-kosten zooveel geringer worden; in de *eerste* plaats nogtans moet het, volgens ons, geweten worden aan die zucht tot vooruitgang welke in Engeland al degenen bezielt, die tot de nijverheid in eenige betrekking staan. Aan dit onophoudelijk streven naar iets beters, het kan niet genoeg herhaald worden, hebben zij het te danken dat hunne werktuigen telkens verbeterd worden, of dat zij ze door meer doeltreffende kunnen vervangen. Wij weten dat de vervaardiging van werktuigen in Engeland een afzonderlijke tak van nijverheid daarstelt, dat zij, die er zich aan wijden, alle moeite in het werk stellen om hunne voortbrengsels buiten 's lands te plaatsen, en dat dus de fabrikant van het vasteland later van die verbeteringen partij zal trekken. Doch het is juist in dat later dat de oorzaak van het verschijnsel gezocht moet worden. Het tijdverloop dat verstrijkt tusschen het tijdstip waarop men in Engeland met het nieuwe werktuig begint te werken, en dat, waarop het op het vasteland wordt bekend en ingevoerd, duurt lang genoeg om den Engelschen die groote winsten te doen behalen, welke het hun mogelijk maakt later dezelfde producten voor zoo veel lagere prijzen af te leveren. Wij meenen ons te mogen vleijen dat de werklieden en bazen, die met ons te Londen de tentoonstelling hebben bezocht, teruggekomen zijn met het levendige besef, dat in die zucht tot vooruitgang de voorname oorzaak van Engelands grootheid moet gezocht worden, en dat zij die overtuiging aan anderen zullen mededeelen.

Doch zij hebben van hunne reis nog een ander voordeel getrokken. Hunne algemeene technische kennis is er door uitgebreid. Zij zijn beter bekend geraakt met al de hulpmiddelen van de hedendaagsche werktuigkunde; zij zullen niet alleen verbeteringen weten in te voeren, zij zijn ook toegenomen in de kennis die er toe gevorderd wordt.

Er was ons vrijheid gelaten andere bezienswaardige plaatsen in Engeland te bezoeken. Verscheidene redenen hebben den eerst ondergeteekende belet van die vergunning gebruik te maken. Elk der werklieden had evenveel regt om te verlangen, dat bezocht werden de fabrieken, die tot zijne specialiteit behooren. Ongelukkig liggen die fabrieken in ver van elkander verwijderde plaatsen, en nogtans zou de eerst ondergeteekende *al* de werklieden naar die verschillende fabrieksteden met zich mede hebben moeten nemen, want, daar zij de taal van het land niet verstonden, kon men hen niet alleen laten reizen. Deze reis zoude dus zeer kostbaar zijn geworden, en zoude, hetgeen van meer gewigt was, zooveel tijd hebben gevorderd dat men veel van het bezienswaardige der tentoonstelling zoude hebben moeten overslaan. Daarenboven was het te betwijfelen of de werklieden in al die fabrieken wel zouden zijn toegelaten, althans de lord-mayor van Birmingham had doen weten dat hij den eerst ondergeteekende wel in de gelegenheid kon stellen om de voornaamste fabrieken van Birmingham te zien, maar dat die vergunning zich niet zoude uitstrekken tot de werklieden die hem vergezelden. Hetzelfde antwoord was gegeven aan den geleider der werklieden die door de Sardinische regering naar de Londensche tentoonstelling waren gezonden.

De aangevoerde redenen bestonden niet voor den tweeden ondergeteekende, die dan ook de laatste week van zijn verblijf in Engeland besteed heeft aan een reisje door Suffolk, Norfolk, Lincolnshire en den omtrek van Hull en het bezoeken van eenige der hoeven welke hem het leerzaamst toeschenen voor den Nederlandschen landbouwer. Hij is op dit zesdaagsche togtje vergezeld geweest door den landbouwer Koch, den fabriekbaas Bosse, welke laatste zich tegenwoordig uitsluitend met landbouw bezig houdt, en drie der heeren welke zich voor eigene rekening bij ons hadden aangesloten. Tot het verkrijgen van inlichtingen

wendde hij zich regtstreeks tot den secretaris der koninklijke maatschappij van landbouw, den heer James Hudson te Londen. Bloot op het vernemen van de zending, die hem was toevertrouwd, toonde zich die terstond bereid, om hem de noodige inlichtingen te geven en tevens aanbevelings-brieven welke aan hem en aan zijne reisgenooten de gunstigste ontvangst hebben doen ondervinden. De heer van den Bosch, te Wilhelminadorp, had hem tevens aanbevolen aan onderscheidene zijner kennissen onder de Engelsche landbouwers, en eindelijk heeft de heer Ringrose, de Nederlandsche vice-consul te Hull, het gezelschap met eene niet genoeg te roemen voorkomendheid door zijne beide zonen te doen helpen in het bezigtigen van hetgeen voor hetzelve belangrijk was. Onder de hoogst aangename herinneringen die de gulle gastvrijheid der Engelschen bij ons heeft achtergelaten, bekleedt die van de ontvangst bij den heer Ringrose zeker de eerste plaats.

De togt door de graafschappen moest met te veel overhaasting plaats hebben dan dat die alleen tot een, zelfs oppervlakkig, leeren kennen van den Engelschen landbouw kon leiden. De welbekende brieven over dien landbouw evenwel, welke door het dagblad de *Times* zijn uitgegeven, hebben den tweede ondergeteekende in staat gesteld, om zich van te voren een begrip te vormen van hetgeen hij wenschte te onderzoeken. Hij stelde zich daardoor bij magte om aan zijne reisgenooten het voornaamste te verklaren, wat hun ten aanzien van den landbouw als bijzonder merkwaardig voor oogen kwam, terwijl hij daardoor tevens voorbereid was, om zoo veel mogelijk nut te trekken van de mededeelingen en inlichtingen, die hem met de grootste bereidwilligheid werden gegeven door de landbouwers, met welke hij in aanraking is gekomen. Hij meent verpligt te mogen zijn, dat zijne reisgenooten, ten gevolge van dien, een algemeen overzigt hebben gekregen van den landbouw, gelijk die in Engeland op de gronden wordt gedreven, welke het meest overeenkomen met de Nederlandsche, dat is namelijk, met de klei-alluvien onzer rivieren en met de zeepolders. Gelijksoortige gronden met ons onvruchtbaar zandig diluvium, vindt men in Engeland niet, althans hem zijn die niet voorgekomen, waar de geologische gesteldheid van den bodem de mogelijkheid van hun aanwezen kon doen veronderstellen.

Men heeft zich overal op het reisje kunnen overtuigen van de goede uitkomsten welke de grondslagen van den tegenwoordigen, verbeterden Engelschen landbouw opleveren; onophoudelijke zorg voor de veredeling, der veestapel en eene oordeelkundige keus uit de menigvuldige rassen van elke soort in overeenstemming met den bodem en de plaatselijke behoeften; een stelsel van vrucht-opvolging, waarbij gewoonlijk de helft van het bouwland voor veevoeder bestemd is, en dat het geheele jaar door overvloeit het vee overvloedig ruim te voeden; de op alle gewassen toegepaste middelen om steeds de grootst mogelijke oogsten te verkrijgen als de eenige winst opleveren; de groote voordeelen van pachthoeven boven het bebouwen van eigen grond, omdat daarbij de pachters niet een groot deel van hun vermogen in grond-eigendommen behoeven vast te zetten en van duurzame verbeteringen, die grootendeels op kosten der grondeigenaren ten uitvoer worden gebragt, slechts eene matige rente van het daaraan bestede kapitaal behoeven te geven.

Men is ook ruimschoots in de gelegenheid geweest om het thans in Engeland zoo algemeen verbreide droogleggen der landerijen door drooglegging gade te slaan, en om waar te nemen hoe overal gebruik wordt gemaakt van de voortreffelijke werktuigen, waarvan alvorens de reusachtige groote verzameling in het gebouw der tentoonstelling was bewonderd.

Met hiermede meenen wij aan de ons opgelegde taak te hebben voldaan, bestaand in het geven van een gezamenlijk verslag over onze reis, alleens over de tentoonstelling. Wil het voor industrielen waarde hebben, dan moet het verslag van eene tentoonstelling bevatten eene beoordeeling van de volstrekte en betrekkelijke technische waarde van hetgeen er was ten toon gesteld. De Regering heeft begrepen dat men zulk een veel omvattenden arbeid niet kon vergen van twee personen, die slechts weinige dagen aan de tentoonstelling konden wijden, en die bovendien er met een ander doel naar toe waren gezonden. Het volledige Engelsche verslag, hetwelk spoedig het licht moet zien, zal aantoonen hoe vele speciale talenten en hoe veel tijds men in Engeland besteed heeft dat tot het opstellen van zulk een stuk werden vereischt.

Leyden, den 15den October 1851.

P. L. Rijke.
W. C. H. Staring.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

AMERIKA.

Volgens berigten van de Sandwichs-eilanden tot den 5den Julij, is door beide wetgevende kamers schier eenstemmig het volgende besluit genomen:

„Door de edelen en de volksvertegenwoordigers der Hawaïsche eilanden, in wetgevenden raad vergaderd, is besloten: naar het oordeel van dit huis zijn de eischen van Frankrijk zoo blijkbaar onregtmatig en met het volkenregt en het bestaande verdrag strijdig, en is de handelwijze dier mogendheid met het bestaan van een geregeld onafhankelijk gouvernement dezer eilanden zoozeer onvereenigbaar, dat ingeval Frankrijk in die handelwijze mogt volharden, de Koning zich zelven en zijn rijk voor beleediging en verdrukking zal behooren te behoeden, door dit rijk onder bescherming van eenen bevrienden Staat te stellen, wordende in het geval dat dringende nood niet mogt toelaten vooraf de wetgevende vergadering bijeen te roepen, aan Zijne Majesteit overgelaten, in overlegging van den geheimen raad, voor 's lands eer en veiligheid het best weten te zorgen, terwijl al hetgeen hij dien ten gevolge zal doen voor de natie verbindende zal zijn."

Men weet dat Frankrijk bepaaldelijk verlaging der invoerregten die, ten behoeve der schatkist en meer nog tot wering van onmatigheid, van Fransche brandewijn geheven worden, en verder maatregelen ten gunste der Roomsche eeredienst en geestelijkheid, gevorderd, en deze eischen aangenomen heeft op eene wijze, die aan de regering der Sandwichs-eilanden vrees voor het behoud harer onafhankelijkheid heeft ingeboezemd. Daar Engeland zich tot nog toe niet geneigd betoond heeft, om voor de zaak der genoemde eilanden op te komen, zoo wordt het daarvoor gehouden, dat met den Staat waaraan het beschermheerschap in geval van nood zou worden opgedragen, de republiek der Vereenigde Staten wordt bedoeld. Aldaar hebben zich overigens, gelijk men weet, sedert de toenemende landverhuizing zich naar Californie gerigt heeft, reeds meerdere stemmen doen hooren, om de aanhechting der Sandwichs-eilanden aan de Unie als wenschelijk en onvermijdelijk te doen voorkomen.

In het noorden van Mexico is een opstand tegen het bewind van den President Arista uitgebroken. De grieven zijn: in het algemeen een slecht en oneerlijk bestuur, in het bijzonder belemmering van den invoer door verbodsbepalingen en hooge invoerregten, en gemis van bescherming tegen de invallen der Indiaansche volksstammen die de noordelijke grenzen der republiek sinds lang onveilig maakten. In een berigt uit New-York van den 11den dezer leest men: „De Mexicaansche regering zal bezwaarlijk middel kunnen vinden om de beweging te keer te gaan, en de opstand zal welligt uitloopen op eene onafhankelijkverklaring en de oprigting eener nieuwe republiek, die dan zekerlijk, even als Texas gedaan heeft, weldra van de Vereenigde Staten de opneming in de Unie zou vragen."

PORTUGAL.

Het Portugesche regeringsblad van den 19den October bevat een koninklijk besluit, waarbij, tot verbetering van het beheer der overzeesche bezittingen, een koloniale raad wordt ingesteld, gevestigd te Lissabon en uit zeven werkelijke en eenige buitengewone leden bestaande. Het is een raadgevend ligchaam voor alle de kolonien betreffende aangelegenheden, bijzonder belast met het ontwerpen van verordeningen, met het opmaken der begrootingen van koloniale inkomsten en uitgaven en met het verzamelen van statistieke opgaven, en buitendien bevoegd en verpligt om uit zich zelf al wat ten opzigte der kolonien dienstig mogt voorkomen, aan het gouvernement voor te dragen.

SPANJE.

In het regeringsblad van den 19den October wordt het tusschen Spanje en den Heiligen Stoel gesloten concordaat, in het Latijn en het Spaansch als landswet afgekondigd.

Hetzelfde blad bevat een door de Koningin vastgesteld reglement, houdende nadere bepalingen voor de uitvoering der wet van den 1sten Augustus l.l., ter regeling der staatsschuld.

FRANKRIJK.

Het jongste berigt omtrent de ministeriele krisis, door de *Patrie* het blad van het ministerie, medegedeeld, en waarmede de berigten der andere Parijsche bladen in de hoofdzaak overeenstemmen, luidt als volgt: „Het plan tot vorming van een kabinet, waarvan de heer Billault deel zou uitmaken, was weder opgevat, maar is op nieuw, en nu voor goed, mislukt. De onderhandelingen met den heer Billault zijn afgebroken. Men verzekert ons dat verscheiden mannen, die nevens hem in het ministerie moesten treden, geweigerd hebben zich aan hem aan te sluiten; zij oordeelden dat zijn naam aan de ordelievenden geen voldoenden waarborg aanbood."

— De staatsraad, tot wiens taak het opstellen van wets-ontwerpen behoort, heeft eindelijk de laatste hand gelegd aan het wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van den President der republiek en van de ministers. Het bevat verscheiden bepalingen welke door de ministers, die de beraadslaging van den staatsraad over het wets-ontwerp een tijdlang bijgewoond hebben, krachtig maar vruchteloos bestreden zijn. Ook de bepalingen over de verantwoordelijkheid van den President hebben tot levendige discussien aanleiding gegeven; eenigen beweerden dat niet de President maar alleen zijne ministers verantwoordelijk waren; eene leer die volgens anderen in eene vroegere orde van zaken te huis behoorde en in strijd was met de tegenwoordige constitutie, welke aan den President grooter verantwoordelijkheid dan aan den constitutionneelen monarch, maar daarnevens ook ruimer bevoegdheid tot het doen gelden van zijn eigen oordeel, had gegeven; dit laatste gevoelen had de bovenhand en het beginsel van het persoonlijk gouvernement zal door het wets-ontwerp, ingeval het aangenomen wordt, eene nieuwe bekrachtiging ontvangen. Het ontwerp stelt ook de poging strafbaar om voor candidaten, die door de constitutie van het presidentschap der republiek of van de wetgevende vergadering uitgesloten worden, stemmen te winnen.

— Parijsche bladen berigten dat thans door de ondernemers der telegraaph-communicatie tusschen Engeland en Frankrijk, de schikkingen vereischt om dien telegraaph in geregelde werking te kunnen brengen, met het Fransche gouvernement getroffen zijn, en dat de daartoe betrekkelijke overeenkomst door den Franschen minister van binnenlandsche zaken is onderteekend.

BELGIE.

Men weet dat de geestelijkheid geweigerd heeft, den aanvang van het schooljaar in de nieuw ingerigte staatsscholen voor middelbaar onderwijs, met de gebruikelijke mis van den Heiligen Geest te vieren. Deze handeling is door de liberale bladen zoo hevig uitgekreten en zoo hatelijk voorgesteld, dat de aartsbisschop van Mechelen noodig geacht heeft haar in een der katholieke dagbladen te verdedigen. „Telken jare — zegt de prelaat — zijn er schoolinrigtingen die de openbare voorbede der kerk inroepen, niet uit echten godsdienstzin maar om aan haar onderwijs den schijn van godsdienstigheid te geven, en alzoo onkundige ouders met het gezag der kerk zelve te misleiden. Hierom is thans in het algemeen bepaald, dat de mis van den Heiligen Geest alleen in die scholen zal worden gevierd, waar het godsdienst-onderrigt door den geestelijke gegeven wordt. Tot nog toe had de geestelijkheid aan de atheneea de viering dier mis niet willen weigeren, hoewel zij niet overal het onderwijs uit het godsdienstig oogpunt goedkeurde. Doch zoo gematigd en inschikkelijk konden wij niet langer handelen, sedert de gebreken van het nieuwe onderwijsstelsel door de van regeringswege openbaar gemaakte stukken zoo wereldkundig waren geworden: die stukken toch hebben aan geheel Belgie doen zien, dat geen enkele wezenlijke waarborg voor de godsdienstige strekking van het onderwijs in dat stelsel te vinden is, en dat de nieuwe athenaea, naar de constitutie en naar de wet, *gemengde* scholen zijn en derhalve onmogelijk katholieke scholen wezen kunnen. "De geestelijkheid heeft dus hare medewerking moeten onthouden; zij heeft niets gedaan, en dit zal haar in een land van godsdienstvrijheid toch wel geoorloofd zijn?"

ENGELAND.

In een kabinetsraad, den 23sten dezer door de Koningin te Windsor gehouden, is bepaald, dat de zitting van het parlement, welke tot den 4den November verdaagd was, verder tot den 15den Januarij eerstkomende zal verdaagd worden.

— De in 1849 te Londen opgerigte maatschappij tot verzekering van personen tegen spoorweg-ongelukken, heeft dezer dagen hare eerste algemeene vergadering gehouden. Uit het verslag, aan de aandeelhouders uitgebragt, blijkt dat zij in de twee jaren sedert hare stichting te zamen L. st. 24440 aan verzekeringspremien heeft ontvangen, en aan schadevergoedingen L. st. 2068 heeft uitbetaald voor 55 verzekerde personen, van welke twee op eene spoorwegreize het leven verloren en de overige meer of minder zware wonden bekomen hadden. Het verslag hield o ok

in dat, het aantal der voorgevallen spoorweg-ongelukken (de aan de reizigers door eigen onvoorzigtigheid overgekomen ongevallen niet medegerekend) tot grondslag der berekening nemende, de kans om in het vereenigd rijk per spoortrein reizende het leven te verliezen, staat als 1 tot 65,363,637, en de kans om wonden te bekomen als 1 tot 8,512,486.

Deze assurantie-maatschappij is tot nog toe de eenige in hare soort en het vereenigd rijk.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 25 October: 3 pcts. renten fr. 55.80; idem 5 pcts. fr. 90.55.
Londen 25 October: 3 pcts. gecons. 97⅝. Nederl. werk. schuld 2½ pcts. 58¼; idem 4 pcts. 90½.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 27sten October* 1851.

Dezer dagen is van regeringswege, tot proefnemingen in de onderscheidene provincien, uitgedeeld eenige zaaitarwe, ingezonden door Zijne Majesteits consul-generaal te Caracas, en afkomstig uit de vallei Aragoa, waar die graansoort veel opbrengt.

De proeven met haar in Schotland genomen, schijnen mede zeer voordeelige uitkomsten te hebben gehad.

Naar aanleiding van een verzoek, den 24sten Julij jl., door den heer Steven van Delden Albertuszoon, te Deventer gedaan, is dezer dagen door het departement van Binnenlandsche Zaken ingetrokken de resolutie van 16 Augustus 1850, vermeld in de *Staats-courant* van den 21sten dier maand, waarbij dien heer concessie was verleend voor eene stoombootdienst tusschen Rotterdam en Deventer.

Genoemd departement heeft, bij resolutie van 24 dezer aan de heeren Damian Joan van Doorninck, wethouder, Hendrik Jan Ankersmit junior, fabrikant, en Hendrik Buitenwerff, allen te Deventer, concessie, tot wederopzeggens toe, verleend tot het aanleggen eener geregelde stoombootdienst tusschen Rotterdam en Deventer, varende over den Rhijn en den IJssel, en bij laag water over de Waal, tot vervoer van personen en goederen, zoodanig evenwel, dat het vervoer van vrachtgoederen uitsluitend zal geschieden tusschen Rotterdam en Deventer, doch het vervoer van passagiers ook op alle tusschen liggende plaatsen. Met deze dienst mag echter niet worden aangevangen dan nadat een reglement omtrent de wijze van hare uitoefening en het daartoe betrekkelijke tarief door genoemd departement zijn vastgesteld.

Berigten uit Paramaribo van 22 September jl., alhier ontvangen, houden in dat sedert het begin dier maand in den gezondheidstoestand dier kolonie eene vrij gunstige verandering had plaats gehad. De heerschende ziekten (gele koorts en griep) hoewel nog niet geheel geweken, hadden echter zeer in hevigheid afgenomen, ten gevolge waarvan ook de sterfgevallen aanmerkelijk waren verminderd. Het aantal derzelve had van het begin van September tot den 22sten dier maand 53 bedragen, waarvan 7 onder het bataillon jagers n°. 27, 2 onder de compagnie artillerie, 2 onder de invaliden, 3 onder de marine, 4 onder de bemanning der koopvaardijschepen, en 35 onder particulieren. Ook onder de slavenmagten was de reeds vroeger bespeurde beterschap toegenomen, echter hadden vele effecten zeer geleden.

A D V E R T E N T I E N.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zeeland*.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 20sten November des jaars 1851, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 11de District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed:

Het Zinken van Twee Rijsstukken Dwarsstrooms, en Een Zinkstuk langs den Oever van den polder Borsselen, met inbegrip der vereischte Materialen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Ingenieur, waarnemend Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, te Middelburg, en bij den Ingenieur J. F. W. Conrad te Goes.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

*** Regenten over de Gevangenissen te Alkmaar, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zullen, onder nadere approbatie, op Vrijdag den 31sten October 1851, des middags ten twaalf ure, in de Regentenkamer van gemelde Gevangenissen, Aanbesteden:

De geheele Verpleging en Verzorging der Gevangenen aldaar, voor het jaar 1852.

Deze Aanbesteding zal plaats hebben bij inschrijving en opbod, en wel in Drie Perceelen:

1°. De Leverantie van het dagelijks benoodigde Roggebrood;
2°. De Voeding en de Verpleging der Gevangenen, met al den aankleve van dien, uitgezonderd de Leverantie van het Roggebrood;
3°. De beide vorenstaande Perceelen vereenigd.

De Inschrijvings-Biljetten, op zegel geschreven, moeten, behalve prijs, tevens vermelden den Naam en de Voornamen van den Insch... en die van zijne Borgen, en moeten dezelve, een half uur vóór bepaalden tijd der Aanbesteding, in eene daartoe in de Regenten-ka... geplaatste en gesloten bus gelegd zijn.

Niemand zal tot de aanneming worden toegelaten, die niet vo... ingeschreven heeft.

De Conditien van Aanbesteding zullen dagelijks ter lezing ligg... de Secretarie te Alkmaar.

DOMEINEN.

Provincie *Zeeland*.

Ingevolge de Wet van den 29sten Augustus 1848 (*Staatsblad* n°. 3... al of niet onder voorzitting van den Directeur der Registratie en Do... voor de provincie Zeeland, op Woensdag den 29sten October 185... en zoo noodig op den volgenden dag, telkens des voorm... ten 10 ure, door den Ontvanger der Domeinen te Sas van Gent, ... Logement het Wapen van Amsterdam, te Sluis, ten overstaan v... Notaris C. Schout Velthuijs, worden overgegaan tot de Openbare V... en Toewijzing, bij Opbod en Afslag, van eenige Domaniale Goe... zijnde Vestinggronden, Water, Bouw- en Weiland, Rietveld en ... gelegen in de gemeente Sluis, breeder omschreven in den Cata... welke, voor den prijs van 10 cents, te bekomen is bij den Ont... voornoemd, bij de Ontvangers der Registratie en Domeinen te ... burg, Sluis, Hulst, Goes, Colijnsplaat, Tholen en Zierikzee, ... de Ontvangers der Domeinen te 's Hertogenbosch en 's Gravenha...

De Voorwaarden van Verkoop liggen ter lezing ten Kantore va... Ontvanger der Domeinen te Sas van Gent, van de Ontvange... Registratie en Domeinen te Sluis en Hulst, van den Notaris voor... en ten Raadhuize te Sluis; terwijl bovendien de Algemeene Voorw... ter lezing liggen ter Griffie van ieder Provinciaal Gouverneme... ten Kantore van de Directeuren der Registratie en Domeinen.

De Directeur der Registratie en Domeinen ...
provincie Zeeland,
VAN TEIJLINGEN.

(*) Bij vorige plaatsingen van bovenstaande advertent... wel in de *Staats-courant* van den 2den, 9den, 1... 23sten dezer, stond hier, ten gevolge eener dru... 22 October 1851, in plaats van 29 October 1851.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Acte op den 17den October 1851 voor den Notaris *Jo... Legner*, residerende te Schiedam, verleden, is tusschen de onde... kenden *Albertus Houtman* en *Jan Houtman*, Meester Kuipers te... dam, en *Enne Yetjes Post*, Manufacturier te Amsterdam woone... eene Vennootschap aangegaan tot het maken van en Handeldrij... Binnenlandsch Gedistilleerd en het doen van de daartoe betrek... inkoopen van Granen, Kolen en dergelijken, alsmede van Binnenl... Gedistilleerd, welke gerekend moet worden aan te vangen den... November 1851 en te geduren tot den 1sten Januarij 1859; e... zullen de contractanten zes maanden voor het eindigen van de... waarvoor die Vennootschap is aangegaan, elkander kenbaar make... dezelve langer willen doen bestaan, bij gebreke waarvan ze voo... tot dat eene zoodanige opzegging zal plaats hebben, terwijl de... is *Houtman en Compagnie*, waarvan de Vennooten *Jan Hout... Enne Yetjes Post* de teekening hebben; echter zullen er geene geld... behoeve dezer Vennootschap kunnen noch mogen opgenomen, S... bekentenissen gemaakt of Borgstellingen gedaan worden dan me... vinden en op onderteekening hunner bijzondere handteekening va... contractanten.

Schiedam, den 24sten October 1851.

A. HOUTMAN.
J. HOUTMAN.
E. Y. POST.

*** Bij Notariele Acte, in dato 13 October 1851, is tuss... ondergeteekenden *Willem van Waning*, Burgemeester der gemeenten ... kerk aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Stormpolder, e... *Kruijt*, Koopman, beiden wonende te Ouderkerk aan den IJssel, ... hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke Vennooten, — en ... *Hoogendijk* Ewoudszoon, Rentenier, mede wonende te Ouderke... den IJssel, — als Vennoot bij wijze van geldschieting, — aa... eene Vennootschap, tot het drijven van Handel in Kaas en ... alsmede den Commissiehandel in die artikelen, met al hetgeen ... kan en moet gerekend worden te behooren, zonder dat die ... echter mag worden uitgestrekt tot hetgeen aan gemeld vak direct... is; en zulks voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren, ... te zijn aangevangen met den 1sten October 1851 en zullen... eindigen den 1sten October 1861; zullende, bijaldien geen der V... zes maanden voor de expiratie van gemelden tijd, zijn verlangen ... kennen gegeven om de Vennootschap op gemelden 1sten October ... doen eindigen, dezelve alsdan nog Tien Jaren en alzoo tot 1 Octo... voortduren. De zaken der Vennootschap (welke gevestigd is ... kerk aan den IJssel) worden gedreven onder de Firma van ... *Compagnie*, van welke Firma alleen de eerste en tweede onderg... den, als hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke Vennooten, ... teekening hebben, zonder dezelve nogtans anders te mogen ... dan voor zaken de Vennootschap betreffende, en ook zonder ... gen bezigen voor Geldleeningen, Borgsprekingen, of dergelijke ... tenissen ten laste van de Vennootschap, als waartoe altijd de ... liere handteekening van ieder der Vennooten zal worden verei...

VAN WANING.
I. KRUIJT.
P. HOOGENDIJK.

*** De bekende en onbekende Schuldeischers in de onder... regt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijle... *van Ballegoijen*, eerder Weduwe *J. H. de Krieger* en later Huisv... *B. van Hattum* te Tiel, worden Opgeroepen om op Zaturdag 1 N... 1851, 's middags 12 ure, te Compareren in het Hollandsch K... te Tiel, ten einde de Rekening en Verantwoording van die... af te hooren en zoo mogelijk goed te keuren.

Namens de Minedrjarige benef. Erfgen...
G. VAN BALGOIJEN, *Voogd*.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.